

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Noordereiland te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1120Noordereiland

Datum

20-08-2019

Versie

V1

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

K. van Veen

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetser

I. Dekker

Paraaf Toetser:

Samenvatting

Voor het Noordereiland wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld dat dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving. Binnen het bestemmingsplangebied vinden enkele wijzigingen plaats. (Nader) Onderzoek naar flora en fauna is bij enkele ontwikkelingen nodig. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw, kap van beplanting) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in het bestemmingsplan in de toekomst alsnog ontwikkelingen worden gepland, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen én aan voldaan te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan zijn de Omgevingsverordening Zuid-Holland, voor wat betreft het Natuurnetwerk Nederland en de soortenbescherming en gebiedsbescherming onder de Wet natuurbescherming relevant. De meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden (Oude Maas en Boezems Kinderdijk) liggen buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. Negatieve invloeden op de Natuurnetwerk Nederland gebieden en belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het vaststellen van het bestemmingsplan zijn uitgesloten. De onder de Wet natuurbescherming geregelde bescherming van houtopstanden valt buiten deze toetsing.

In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Slechtvalk, Huismus en Gierzwaluw. Hiernaast is er potentie voor habitatrichtlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis en Laatzvlieger voor de functies zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats, kraamverblijfplaats en (massa)winterverblijfplaats. Het plangebied is ongeschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid- Holland geen vrijstelling geldt.

Naast onder de Wet natuurbescherming streng beschermde soorten is het plangebied geschikt voor categorie 5- vogels, algemene broedvogels en in de provincie vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Geadviseerd wordt om bij renovatie, sloop en nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door fauna (natuurinclusief bouwen). Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van het uitbreiden van het openbaar groen, groene daken, broedeilanden voor vogels en het aanbrengen van nestvoorzieningen van vogels in de vorm van nestkasten.

Bij de geplande ruimtelijke ingrepen die plaats vinden op de ontwikkellocaties is voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De verwachting is dat bij het toepassen van de juiste mitigatie een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen kan worden. Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'uitvoerbaar' is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Planbeschrijving	6
2.1 Bestemmingsplangebied	6
2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen	6
3. Wetgeving en beleid	8
3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	8
3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	8
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)	9
3.4 Rotterdamse Natuurkaart	9
3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	11
4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied	12
4.1 Algemene beschrijving	12
4.2 Eerder onderzoek	12
4.3 Verkennend veldonderzoek	12
4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek	13
4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn	13
4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten	13
4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten	14
4.4.1.3 Algemene vogels	14
4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn	14
4.4.2.1 Vleermuizen	14
4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	14
4.4.2.3 Reptielen en amfibieën	15
4.4.2.4 Vissen	15
4.4.2.5 Overige soortgroepen	15
4.4.3 Nationaal beschermde soorten	15
4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren	15
4.4.3.2 Vissen	15
4.4.3.3 Reptielen en amfibieën	15
4.4.3.4 Planten	15
4.4.3.5 Overige soortgroepen	16

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna	17
5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden	17
5.2 Beschermde soorten	17
5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen	17
5.3.1 Locatie 1 – Prins Hendriklaan 10	17
5.3.2 Locatie 2 – Prins Hendrikstraat 5	18
6. Kansen door de ontwikkelingen	19
6.1 Duurzaamheid	19
6.2 Kansen voor vergroting van de biodiversiteit	19
7. Conclusies en aanbevelingen	20
Literatuurlijst	21
Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied	22
Bijlage 2: Wetgevende kaders	26
Wet natuurbescherming	26
Bescherming van gebieden	26
Bescherming van soorten	27
Bescherming van houtopstanden	28
Zorgplicht	28

1. Inleiding

Het nieuwe bestemmingsplan 'Noordereiland' dat in 2019/2020 wordt opgesteld, vervangt de huidige bestemmingsplannen van "Noordereiland", vastgesteld op 16 december 2010 en "De Ruyterstraat 36" vastgesteld op 17 september 2015. De aanleiding is dat het nu geldende bestemmingsplan aan vernieuwing toe is. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het meerjarenprogramma voor de actualisering van bestemmingsplannen. Daarnaast zijn er in het bestemmingsplangebied recente ontwikkelingen die aanleiding geven tot herziening.

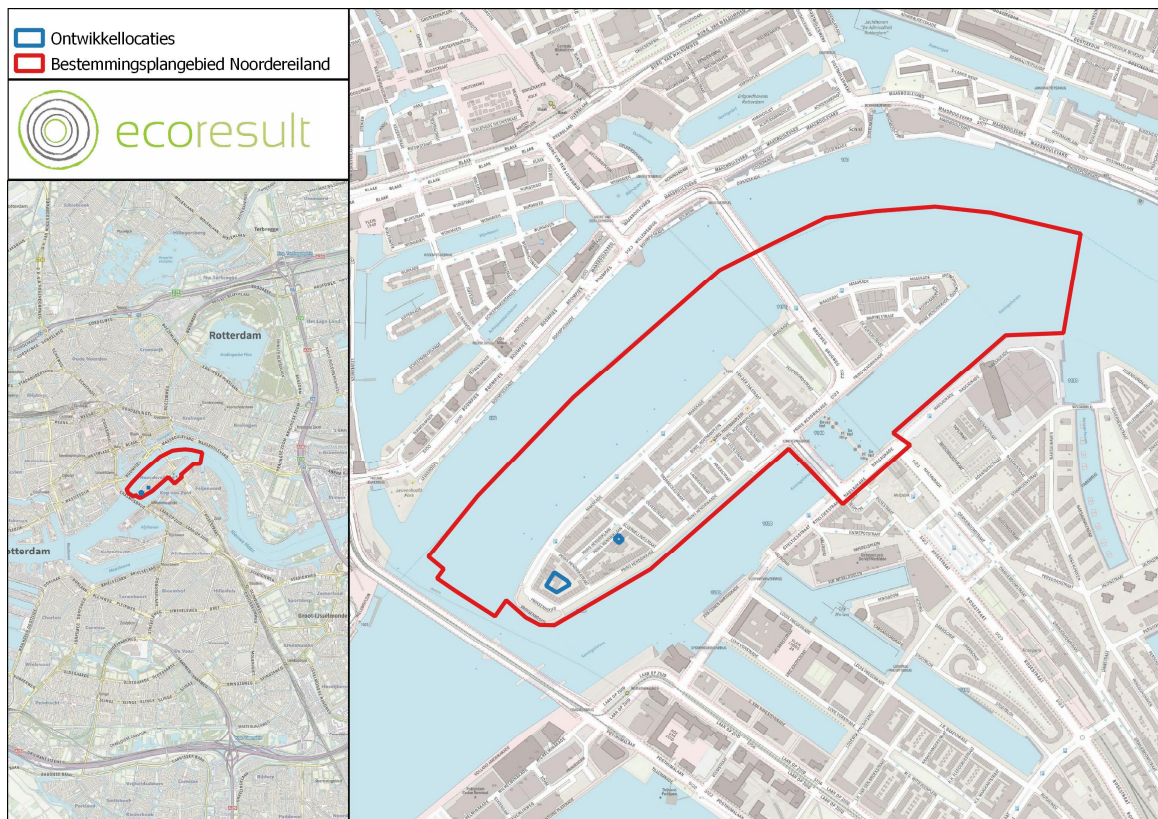
Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Wet natuurbescherming;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (voormalige PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Bestemmingsplangebied

Het plangebied Noordereiland ligt in de Nieuwe Maas in het deelgebied Feijenoord. Het plangebied wordt grofweg begrensd door de Nieuwe Maas en de Koningshaven. Over deze waterwegen wordt het gebied omsloten door de Koninginnebrug en de Willemsbrug.

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Noordereiland (rood omkaderd). Kaartbron: Google maps

2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen

Op 2 locaties (zie Afbeelding 1) vindt transformatie plaats naar nieuwe functies. Het gaat om de volgende locaties:

- Locatie 1 – Prins Hendriklaan 10; Huidig gebouw wordt getransformeerd naar woningen.
- Locatie 2 – Prins Hendrikstraat 5; Herontwikkeling van het terrein.

Binnen het bestemmingsplangebied bevinden zich nog meerdere functiewijzigingen die zijn vermeld in de Startnotitie. Op deze locaties zijn echter de plannen al gerealiseerd of in uitvoering waardoor vanuit ecologie hier geen bezwaren aanwezig zijn. Dit betreffen de volgende locaties:

- Prins Hendrikkade 12-18
- Hof aan de Hef
- De Ruyterstraat 8
- Hulstkamp gebouw

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

De Wet natuurbescherming kent geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan uitvoerbaar is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming. Het begrip 'uitvoerbaar' betekent dat voldaan kan worden aan de eisen van uit de natuurwetgeving. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Wet natuurbescherming en Natuurbeschermingswet derhalve afgerond te zijn.

Afbeelding 2 : Natura- 2000 gebieden (geel gemarkeerd) rondom het bestemmingsplangebied (globaal rood omlijnd). Weergegeven zijn de Natura- 2000 gebieden Oude Maas en Boezems Kinderdijk. Bron: AERIUS calculator

De meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden zijn de Oude Maas, op ca. 8,2 km afstand tot het bestemmingsplangebied en Boezems Kinderdijk op circa 9,5 km afstand. Zie ook Afbeelding 2. Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats liggen op een afstand van tenminste 20 kilometer tot het bestemmingsplangebied (dit betreft de Biesbosch)¹. De wijzigingen in het bestemmingsplan hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000 gebieden.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van groen. Dit dient

¹ <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

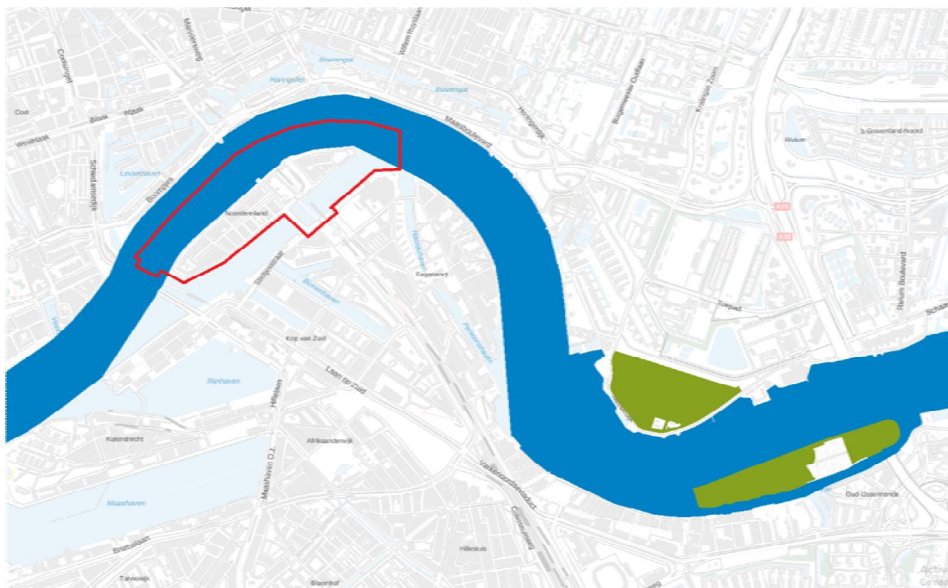
voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform de Wet natuurbescherming.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)

De Nieuwe Maas, welke deel uit maakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) maakt deel uit van het bestemmingsplangebied (blauw op Afbeelding 3). De Nieuwe Maas heeft als beheertype N02.01 Rivier. Het meest dichtbij gelegen landdeel van het NNN bevindt zich op circa 1,7 kilometer ten oosten van het bestemmingsplangebied, dit betreft het gebied De Esch. Het meest nabij gelegen Belangrijk Weidevogelgebied is de Polder Schieveen, op ca. 8,1 km ten noord-noordwesten van het bestemmingsplangebied.

Het bestemmingsplan voorziet niet in ontwikkelingen binnen NNN-gebieden en Belangrijke Weidevogelgebieden. Derhalve kunnen negatieve effecten op deze natuurgebieden uit worden gesloten.

Afbeelding 3 : NNN gebieden (donkergroen en donkerblauw) in de omgeving van het bestemmingsplangebied (globaal rood omkaderd). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld². In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart (Afbeelding 4) is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbinding zones tussen deze kerngebieden en de verbinding zones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

Op deze natuurkaart is te zien dat met name de randen van het bestemmingsplangebied zijn aangemerkt als ecologische structuur. De Nieuwe Maas en Koningshaven betreffen "Getijdenrivier". De zuidoever en het grootste deel van de noordoever zijn aangemerkt als "Groene wijkdooradering". Het noordoostelijk deel van het gebied is aangemerkt voor "Kansen voor groene havenbekkens". Overige elementen worden binnen het bestemmingsplangebied niet weergegeven.

Geen van de ontwikkellocaties is aangemerkt als een kerngebied binnen de Rotterdamse Natuurkaart.

Afbeelding 4 : Het bestemmingsplangebied (begrenzing globaal met rode lijn gemarkeerd) met omliggende groene gebieden zoals opgenomen in de Natuurkaart Rotterdam. Bron: Natuurkaart Rotterdam

²

<https://rotterdam.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=29d2499ad015475492f726d02e07b1de>

Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn hier te vinden in:

- *Uitbreiding zones langs de zuidwestoever:* Met name op de kades aan de zuidrand bevindt zich in de huidige situatie een groene strook met een grote diversiteit aan plantensoorten. Langs de onderzijde van het talud bevindt zich in het water een ondiepe zone met riet en soorten *rus spec.* Deze ondiepe zone zou kunnen worden uitgebreid of beter worden beschermd tegen golfslag en stroming door middel van een ten dele aanwezige beschoeiing. In de ondiepe zone kunnen tevens broedeilandjes voor vogels worden gerealiseerd.
- *Broedeilanden.* Langs de oevers van de havens kunnen drijvende eilanden worden gemaakt om te dienen als broedplaats voor vogels.
- *Groenen kades.* De kades kunnen plaatselijk bekleed worden met een constructie voor klimplanten als broedplaats voor vogels en als voedselbron voor tal van fauna. Langs de noordoever van het plangebied is hier ruimte voor op de kade onder de kadebescherming.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

Ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze thema's.

4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied

4.1 Algemene beschrijving

Het bestemmingsplangebied Noordereiland is gelegen binnen het stadsdeel Feijenoord en is ontstaan door het graven van de koningshaven tussen 1872 en 1874. Het gebied is gebruikt als onderdeel van de uitbreiding van de Rotterdamse haven. Op het Noordereiland is betrekkelijk veel lagere bouw aanwezig in tegenstelling tot de omliggende gebieden. De bebouwing is doorgaans 3 tot 6 etages hoog (inclusief begane grond). De bebouwing dient hoofdzakelijk als doel om te wonen. Het is één van de gebieden die tijdens de Tweede wereldoorlog relatief intact is gebleven. De voornaamste horeca en detailhandel is gevestigd in de Van der Takstraat. Over het eiland liep een spoorlijn waarvan in de huidige situatie het talud nog aanwezig is en de oude Hefbrug. In het gebied is één groengebied aanwezig, dit betreft het talud van de voormalige spoorlijn waar om heen een park (Ons Park) is aangelegd. Hier is groen aanwezig in de vorm van boomgroepen, dichte bosschages en grazig terrein. Op het overig deel van het Noordereiland is groen aanwezig in de vorm van bomenrijen op de kades en langs de openbare wegen. Met name op de zuidelijke oevers/kades is muurvegetatie en kruidenvegetatie op de schuine basaltblokken kades aanwezig.

4.2 Eerder onderzoek

Binnen het bestemmingsplangebied zijn de volgende onderzoeken bekend:

- Langstraat, M. 2008. Quickscan Noordereiland met specifieke aandacht voor Ons Blok en Jan Eleveldterrein.
- Meurs, F.A. van, 2014. Aanvullend onderzoek vleermuizen. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied Hof aan de Hef, Rotterdam. Rapportkenmerk ER20141103v01. Ecoresult, Dordrecht

Rondom het bestemmingsplangebied zijn de volgende onderzoeken bekend:

- Anon, 2012. Resultaten nader onderzoek 'Gasfabriek Feijenoord' te Rotterdam. Gemeente Rotterdam
- Andeweg A.W.G.; Mogelijkheden voor muurflora in het havengebied van Rotterdam, een advies, bSR-rapport 72. bSR ecologisch advies, Rotterdam, december 2007.
- Meijer, M., 2017. Nassaubrug (vervanging brug), Quickscan in het kader van de wet natuurbescherming. Gemeente Rotterdam
- Veen, K., van, 2015. Aanvullend onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied Rosestraat - Nassaukade, Rotterdam. Rapportkenmerk ER20151215v01. Ecoresult, Dordrecht

4.3 Verkennend veldonderzoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult B.V. op 8 augustus 2019 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit (zie Bijlage 1 voor foto's). Het

plangebied is, vanwege het niet kunnen betreden van bedrijfsterreinen en afgesloten binnentuinen, enkel vanaf de openbare weg bekeken. De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in de algemene beschrijving in hoofdstuk 4.1. Daar waar het soort specifieke bevindingen betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISweb en diverse onderzoeken die zijn uitgevoerd in het bestemmingsplangebied. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Ook zijn grenzend aan het bestemmingsplan enkele beschermde soorten aangetroffen. Behalve waarnemingen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Wet natuurbescherming. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Aanwezigheid van Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. Deze en andere bijzonder soorten worden hier benoemd als Aandachtssoorten.

4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn

4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Dit betreft waarnemingen van Slechtvalk op de Hefbrug (Ovaste rust- en verblijfplaats) en de Willemsbrug. Op de Willemsbrug is een nestkast voor Slechtvalk aanwezig.

Het bestemmingsplangebied is tevens geschikt voor andere gebouwbewonende vogels met jaarrond beschermde nesten. In het plangebied zijn tijdens het verkennend veldonderzoek aan de noordzijde van Ons Park circa 30 Huismussen waargenomen. De vaste rust- en verblijfplaatsen van deze groep Huismussen bevindt zich hoofdzakelijk onder de dakpannen van de woningen aan de Van der Takstraat. Op de oostpunt van het Noordereiland zijn tevens circa 15 Huismussen waargenomen in het openbaar groen.

Bebouwing met dakpannen, afwijkende gevelpanelen of (deels) missende bakstenen en ruimten rondom regenpijpen is verspreid door het plangebied aanwezig. Op deze locaties kunnen tevens vaste rust- en verblijfplaatsen van Gierzwaluw aanwezig zijn. Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor andere vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen. Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. In geen van de bomen binnen het gebied zijn grotere boomnesten aanwezig. Aaneengesloten groengebieden, dichte bosschages of hoge bomen in een relatief rustige omgeving zijn tevens niet aanwezig. Het plangebied is geschikt als essentieel functioneel leefgebied voor jaarrond beschermde vogels. De bosschages en hagen in Ons Park en het openbaar groen op de oostpunt van het Noordereiland zijn potentieel essentieel voor Huismus. Het plangebied kan gebruikt worden als jachtgebied voor Slechtvalk, echter heeft dit op voorhand geen essentiële functie.

4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze zogeheten Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In het bestemmingsplangebied kunnen soorten verwacht worden zoals Zwarte kraai, Ekster en Spreeuw in de laanbomen langs de openbare wegen en langs Ons Park.

4.4.1.3 Algemene vogels

Naast deze soorten kunnen algemene vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden, zoals: Meerkoet, Wilde eend, Houtduif, winterkoning, Scholekster en verschillende soorten meeuwen.

4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn

4.4.2.1 Vleermuizen

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van Gewone dwergvleermuizen en Ruige dwergvleermuizen bekend. Dit betreffen enkele zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en waarnemingen van zwermgedrag rondom een massawinterverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aan het Koopvaardijhof. Overige waarnemingen betreffen overvliegende en foeragerende vleermuizen. Te verwachten soorten zijn Gewone Dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Een deel van de bebouwing heeft stenen muren met een luchtspouw die toegankelijk is voor vleermuizen, een dakpannen dak of heeft betonnen gevelplaten. In de bebouwing is potentie aanwezig voor de functies zomer-, paar-, kraam-, of winterverblijfplaats. Het bestemmingsplangebied is redelijkerwijs ongeschikt voor boombewonende vleermuizen. De bomen hebben geen scheuren en holten die door vleermuizen gebruikt kunnen worden.

Functioneel leefgebied voor vleermuizen is verspreid door het plangebied aanwezig. Grotere, aaneengesloten en donkere groenstructuren zijn met uitzondering van Ons Park niet in het plangebied aanwezig. Vliegroutes van vleermuizen kunnen aanwezig zijn langs de bomenrijen en de kademuren. In het plangebied is een (mogelijk essentiële) vliegroute van Gewone dwergvleermuis aanwezig³. Deze route verbindt het gebied ten zuid/zuidoosten van het bestemmingsplangebied door middel van groenstructuren, de Hefbrug, het Noordereiland en de Willemsbrug met de binnenstad waar de massawinterverblijfplaatsen zich bevinden.

4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren uit de Habitatrichtlijn, zoals Bever, Noordse woelmuis en Otter. Geschikt habitat in de vorm van sterk begroeide oevers en houtopstanden ontbreekt, of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten. Een passerende of foeragerende bever in het oppervlaktewater kan niet worden uitgesloten, op voorhand betreft dit echter geen essentieel leefgebied.

³ Van Veen, 2015

4.4.2.3 Reptielen en amfibieën

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor habitatrichtlijnsoorten reptielen en amfibieën, zoals Rugstreeppad, Heikikker, Kamsalamander en Muurhagedis. Geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.2.4 Vissen

De wateren binnen het bestemmingsplangebied zijn ongeschikt voor voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van habitatrichtlijnsoorten vissen (zoals Houting en Atlantische Steur). Passerende dieren zijn niet uitgesloten. Het water in het bestemmingsplangebied is enkel geschikt voor algemene vissoorten zoals Brasem, Karper, Paling, Blankvoorn, Snoekbaars en andere zoet- en brakwatervissen.

4.4.2.5 Overige soortgroepen

Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrichtlijnsoorten (zoals Rivierrombout, Gevlekte witsnuitlibel en Groene glazenmaker) worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.3 Nationaal beschermde soorten

4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is redelijkerwijs ongeschikt voor nationaal beschermde zoogdieren die zijn vrijgesteld van ontheffing. Geschikt habitat voor grotere zoogdieren is niet aanwezig. Het plangebied is wel geschikt voor vrijgestelde nationaal beschermde soorten. In het plangebied kunnen soorten als egel, konijn en verschillende soorten (spits)muizen worden verwacht.

4.4.3.2 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. Deze watergangen zijn ongeschikt voor Nationaal beschermde soorten vissen. Beschermde vissen betreffen met name beekvissen en Grote modderkruiper. Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.3.3 Reptielen en amfibieën

Het plangebied is redelijkerwijs ongeschikt voor nationaal beschermde zoogdieren die zijn vrijgesteld van ontheffing. Geschikt habitat vooris niet aanwezig. Het plangebied is wel geschikt voor vrijgestelde nationaal beschermde soorten. In het plangebied kunnen soorten als bruine kikker en gewone pad worden verwacht.

4.4.3.4 Planten

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het bestemmingsplangebied geen beschermde planten aangetroffen. Oude (kalkrijke) muren zijn aanwezig in de vorm van kademuren waarop meerdere soorten muurplanten zijn aangetroffen (o.a. Muurpeper, Steenbreekvaren, Tongvaren, Eikvaren spec., Mannetjesvaren en Zwartsteel). Geschikt habitat is aanwezig voor muurplanten zoals

Blaasvaren, Schubvaren en Muurbloem. Het plangebied is ongeschikt voor andere Nationaal beschermde vaatplanten.

4.4.3.5 Overige soortgroepen

Overige nationaal beschermde soorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna

5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied of Belangrijke weidevogelgebieden. Een deel van het bestemmingsplangebied is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Significante negatieve invloed op het Natuurnetwerk Nederland, Natura 2000-gebieden of Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn op basis van de afstand en de aanwezigheid van woonwijken en wegen tussen het bestemmingsplangebied en deze natuurgebieden uitgesloten.

5.2 Beschermde soorten

De effecten op in het plangebied aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene ruimtelijke ingrepen en renovatiewerkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen, voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden, getoetst te worden. Hierbij is te denken aan sloopwerkzaamheden, werkzaamheden aan watergangen, renovatiewerkzaamheden (zoals gevelisolatie, vervangen van het dak, boeiborden of kozijnen), herinrichting van het plangebied, kap van bomen of het herinrichten van de groenstructuren. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten.

Dit bestemmingsplan maakt een aantal concrete ontwikkelingen mogelijk. De effectbeoordeling op beschermde soorten vindt per locatie plaats.

5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen

- Locatie 1 – Prins Hendriklaan 10; Huidig schoolgebouw wordt getransformeerd naar 3 woningen
- Locatie 2 – Prins Hendrikstraat 5; Herontwikkeling van het terrein.

Binnen het gebied zijn enkele andere ontwikkelingen gaande. Voor deze ontwikkelingen worden aparte procedures gevolgd. Derhalve zijn deze niet in voorliggende toetsing opgenomen.

5.3.1 Locatie 1 – Prins Hendriklaan 10

Locatie 1 betreft een pand van vier verdiepingen aan de Prins Hendriklaan. Potenties zijn aanwezig voor gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis) voor de functies zomer-, paar- kraam- en winterverblijfplaats (zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen zijn in de regel geschikt als winterverblijfplaats voor solitaire dieren of kleine groepjes dieren). Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in de muren toegankelijk via spleten onder de metalen dakstrips. Potenties voor andere (streng) beschermde soorten zijn op deze locatie afwezig. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd aan de gevel van het pand is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

5.3.2 Locatie 2 – Prins Hendrikstraat 5

Locatie 2 betreft een gelijkvloers pand aan de Prins Hendrikstraat. Potenties voor (streng) beschermde soorten zijn op deze locatie afwezig. De bebouwing, bomen en omringende ruimte zijn ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen. De bosschages zijn potentieel geschikt als essentieel functioneel leefgebied voor Huismus. Bij herontwikkeling van het terrein is nader onderzoek naar Huismus noodzakelijk.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Zoals ook op de natuurkaart Rotterdam is aangegeven liggen in het bestemmingsplangebied kansen voor vergroening.
- Groener maken van de stad. Gezien het stedelijk karakter van het bestemmingsplangebied liggen de grootste kansen voor meer groen in de toepassing van groene gevels en daken en ecologisch beheerde bermen en graslanden. Dit kan met name voor insecten, vleermuizen, vogels en vissen meer duurzaam leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6.2 Kansen voor vergroting van de biodiversiteit

Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn hier te vinden in:

- *Natuurinclusief bouwen en renoveren.* Binnen het bestemmingsplangebied kan het aanbod aan potentiële verblijfplaatsen voor soorten als Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen vergroot. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende Huismussen, en Gierzwaluwen. Binnen het plangebied zijn veel platte daken aanwezig. Bij de platte daken in het gebied kan overwogen worden om groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.
- Het huidige groen bestaat voornamelijk uit gazon of bomen, veel dieren hebben echter ook beschutting nodig in de vorm van lagere groenstructuren zoals bosjes en struwelen. Door meer structuurvariatie aan te brengen in het huidige groen kan de biodiversiteit verhoogd worden.
- Langs de oevers van de havens kunnen drijvende eilanden worden gemaakt om te dienen als broedplaats voor vogels. In de Rijnhaven zijn reeds meerdere van deze eilanden aanwezig.
- Langs ondiepe oevers van het bestemmingsplangebied (<1 meter diep) kunnen voorzetoeveren worden gecreëerd waarachter water- en moerasbeplanting tot ontwikkeling kan komen als paaipplaats en opgroei plaats voor vissen en als bescherming tegen stroming en golven.

7. Conclusies en aanbevelingen

- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus en Gierzwaluw.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten afwezig.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties aanwezig voor de habitatrictlijnsoorten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Het plangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van andere soorten habitatrictlijnsoorten.
- Het bestemmingsplangebied is geschikt voor nestplaatsen en als functionele leefomgeving voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels.
- Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor niet vrijgestelde Nationaal beschermde soorten.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland. Het bestemmingsplangebied maakt weliswaar deel uit van het Natuurnetwerk Nederland maar significant negatieve effecten zijn op voorhand uitgesloten wegens de aard van de werkzaamheden en de afstand tot deze ontwikkelingen.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op Beschermde weidevogelgebieden vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op nabijgelegen Natura 2000 gebieden, vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Voor twee ontwikkelingen (Prins Hendriklaan 10 en Prins Hendrikstraat 5) wordt op basis van de aangetroffen potenties en de reeds bekende ontwikkelingen nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming nodig geacht.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde soorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw rekening te houden met medebewoning door gebouwbewonende vleermuizen en vogels en het realiseren van groen op bebouwing.
- Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van het uitbreiden van het openbaar groen, groene daken, aanbrengen van nestvoorzieningen van vogels in de vorm van nestkasten of broedeilanden.
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'uitvoerbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Anon., 2011. *Bestemmingsplan Noordereiland Kern. dS+V. Ruimtelijke Ordening, Team Bestemmingsplannen. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.*
- 2) Anon., 2015. *Bestemmingsplan De Ruyterstraat 36. NL.IMRO.0599.BP2089DeRuyterstr-Va01. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.*
- 3) Anon., 2019. *Startnotitie Bestemmingsplan 'Noordereiland', 22-02-19. Rotterdam*
- 4) Langstraat, m. 2008. *Quicksan Noordereiland met specifieke aandacht voor Ons Blok en Jan Eleveldterrein.*
- 5) Anon, 2012. *Resultaten nader onderzoek 'Gasfabriek Feijenoord' te Rotterdam. Gemeente Rotterdam*
- 6) Andeweg A.W.G.; *Mogelijkheden voor muurflora in het havengebied van Rotterdam, een advies, bSR-rapport 72. bSR ecologisch advies, Rotterdam, december 2007.*
- 7) Meijer, M., 2017. *Nassaubrug (vervanging brug), Quicksan in het kader van de wet natuurbescherming. Gemeente Rotterdam*
- 8) Veen, K., van, 2015. *Aanvullend onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied Rosestraat - Nassaukade, Rotterdam. Rapportkenmerk ER20151215v01. Ecoresult, Dordrecht*

Internetsites:

- <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
- <https://rotterdam.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=29d2499ad015475492f726d02e07b1de>
- http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Natura_2000
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/duurzaam/>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <http://wilde-planten.nl/>
- <http://ravon.nl/>
- <https://www.sovon.nl>
- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <http://www.zoogdiervereniging.nl/>

Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied

Ontwikkellocatie 1. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Openingen onder daklijsten bieden toegang tot de bebouwing voor vleermuizen. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Ontwikkellocatie 2. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Door huismus in gebruik zijnd functioneel leefgebied in Ons Park. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Ondiepe zone met oeverbeplanting langs de zuidoever. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Bijlage 2: Wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet⁴. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Bescherming van soorten

⁴

www.rvo.nl

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op

planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁵.

Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De Wet natuurbescherming formuleert de algemene zorgplicht als volgt (artikel 1.11):

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

⁵ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen